

Informasjonspakke til møtet i Europautvalget tirsdag 5. juni 2012

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget 5. juni 2012. Fra regjeringen møter justisminister Grete Faremo og utenriksminister Jonas Gahr Støre. Dagsorden for møtet ble sendt Europautvalget 30.mai. Utover oversikten over aktuelle rettsakter for kommende møte i EØS-komiteen, og en kort kommentar til hvert enkelt dagsordenpunkt, mottar Stortinget ingen bakgrunnsinformasjon fra regjeringen knyttet til møtene i Europautvalget. Administrasjonens koordineringsgruppe (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonalt sekretariat) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen, samt til enkelte andre aktuelle saker.

Justisministeren vil etter planen redegjøre for:

- Halvårlig politisk debatt om Schengen i rådsmøtene
- Schengen Governance
- Handlingsplan mot migrasjonspress
- Ny finansieringsordning for hele JHA-feltet
- Nye personverninitiativer – direktiv og forordning

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

- EØS-rådsmøte 14. mai
- Det uformelle Det europeiske råd 23. mai
- Arbeidstakerbegrepet og rett til utdanningsstøtte (sak i EU-domstolen)
- Norsk innlegg i ICESAVE-saken for EFTA-domstolen
- ERIC-forordningen
- Revisjonen av roamingforordningen
- Håndhevelsesdirektivet/Monti II (Utsendingsdirektivet)
- Forordning om tiltak mot land som tillater ikke-bærekraftig fiske

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen

- AMT-direktivet og TV-direktivet
- Kommisjonsforordning 1131/2011 - søtstoffet steviol glykosider (Stevia)

Andre aktuelle saker

- EUROPOL
- Asylpolitikk i EU – og norsk tilknytning
- Utlevering av passasjeropplysninger i EU – også for Noreg?
- Norsk tilknytning til IT-byrå i Schengen-samarbeidet?
- Romfolk: nasjonale strategier for bedre inkludering
- ACTA-avtala
- Datalagringsdirektivet

- Økodesigndirektivet
- Europeisk patent
- Nytt formannskap fra 1. juli – Kypros
- Status Kroatia

Justisministeren vil etter planen redegjøre for:

Halvårlig politisk debatt om Schengen i rådsmøtene

I vår blei det bestemt at Noreg får vera med når fellesorganet (27 EU-medlemsland pluss Noreg, Island, Liechtenstein og Sveits) [ein gong i halvåret skal ha politiske og strategiske diskusjonar om Schengen-samarbeidet](#). Debattane skal baserast på rapportar frå Europakommisjonen om korleis Schengen-området verkar.

Den [første rapporten](#) (den såkalla «helsesjekken») blei presentert av Kommisjonen 16. mai. [Rapporten](#) dekkjer perioden mellom 1. november 2011 og 30. april i år. Det er særleg situasjonen på grensa mellom Hellas og Tyrkia som blir trekt fram som det store problemet i Schengen-samarbeidet. 30 000 personar skal ha kryssa Schengen-yttergrensene ulovleg dei tre siste månadane i fjor, og 75 prosent av desse kryssa den gresk-tyrkiske grensa. «Det aller største problemet er Hellas. Den greske grensa fungerer ikkje, trass i at heile Europa er på plass og forsøker å hjelpa til. Men det bør ikkje innebera at heile samarbeidet blir utsett», kommenterte innanrikskommisær Cecilia Malmström til [Sveriges Radio](#).

Kommisjonen har også kontrollert etterfølginga av Schengen-reglane i medlemslanda, mellom anna korleis politisamarbeidet i Noreg har fungert. Her er eigne rapportar under utarbeiding, men det skal ikkje vera snakk om store forbedringskrav. Vidare varslar Kommisjonen å undersøkje korleis informasjonssystemet SIS/Sirene fungerer i Noreg til hausten.

Schengen-samarbeidet garanterer fri bevegelse for meir enn 400 millionar EU- og EFTA-borgarar, og kvart år dreg europearane på over 1,25 milliardar reiser. Kommisjonen meiner difor det er viktig å forsvare retten til fri bevegelse.

Rapporten dannar grunnlaget for vidare debatt i Fellesorganet i Rådet (neste møte 7. juni) og i Europaparlamentet.

I [Europautgreiinga \(NOU 2012:2\)](#) står det at det ikkje finst eit godt nok kriterium for kva Noreg får vera med på eller ikkje i Schengen-samarbeidet: «Hva som i EU regnes inn under «Schengen» er dels historisk betinget, og dels avhengig av hva Storbritannia og de andre EU-statene som ikke er med på Schengen ønsker eller får lov til å være med på eller ikke». Utgreiinga trekkjer fram EUs tiltak for antiterrorarbeid og indre sikkerheit som døme, der Noreg er med på delar «men samtidig ikke er med på utviklingen av nye tiltak for informasjonsutveksling». I tillegg står det at det er påfallande at ingen av Schengen-rettsaktene «verken har vært politisk omstridt på Stortinget eller har vekket særlig stor samfunnsdebatt – til tross for at mange av dem har reist vanskelige og kontroversielle spørsmål om personvern, rettssikkerhet m.m.».

Frå [arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker \(side 43\)](#) står det følgjande om behandling av Schengen-relevante rettsakter: «For å sikre mer helhetlige tilnærminger, har EU gått i retning av å behandle større, horisontale pakker, hvor bare en begrenset del er Schengen-relevant. Når EU gjennom behandlingen av disse tematiske pakkene har fastlagt den politiske retningen, går en over til den konkrete utformingen av rettsaktene hvor Norge deltar når det dreier seg om

Schengen-relevante rettsakter. Den overordnede retningen legges med andre ord uten vår deltakelse. Denne trenden medfører blant annet at de uformelle kanalene er blitt viktigere for Norge».

Ei utviding av Schengen-området med Romania og Bulgaria er førebels utsett til september, sjølv om landa oppfyller opptakskriteria. [Nederland held framleis på sitt veto mot medlemskap](#) og viser til korrupsjonen i dei to landa.

Schengen Governance

Debatten om Schengen og retten til å gjeninnføra grensekontroll har vore i fokus i Europa også denne våren. I april skapte det oppstuss då Tyskland og Frankrike tok til orde for å kunna [gjeninnføra grensekontroll i samband med ukontrollerte migrasjonsstraumar](#). Utspelet møtte motbør frå andre EU-land som meinte [det ville undergrava heile Schengen-avtala](#).

Bakgrunnen for Schengen-debatten er at Europakommisjonen i fjor haust [føreslo regelendringar](#) for når det kan innførast grensekontrollar i Schengen-landa, og at denne avgjerdsmakta skulle overførast frå medlemslanda til Kommisjonen i slike spørsmål. Fleire nasjonale parlament har hatt [innvendingar mot forslaget](#), mellom anna [Sveriges riksdag](#).

«Justisministeren har sagt klart frå om at Noreg er sterkt kritisk til EU-kommisjonen sitt forslag om at EU skal bestemme over grensekontrollar i Schengen-landa. Noreg meiner at kontroll med grensene er eit nasjonalt ansvar» sa Andreas Lorange i Justisdepartementet til [Nasjonene i september i fjor](#). Dette blei støtta av utanriksminister Jonas Gahr Støre i EU/EØS-utgreiinga i november, der Støre stadfesta at regjeringa haldt på synspunktet om at vurderingar rundt indre sikkerheit bør gjerast av styresmaktene i kvart enkelt land.

Regjeringa nemner i dagsordenen til Europautvalet at det er venta semje om forslaget i råds-møtet 7. juni, i tillegg til [forordninga om Schengen-evaluering](#) (som er omtala i avsnittet om halvårige debattar over). I [eit samlenotat frå den danske regjeringa til Folketinget](#) står det at innstillinga før rådsmøtet er at avgjerda om å gjeninnføra grensekontroll bør liggja hos dei enkelte landa. Når det gjeld evalueringsforordninga er haldninga positiv.

Samtidig er behandlinga av forslaga i gang i Europaparlamentet, der førebels plan er plenumsbehandling 10. september. Europaparlamentet kjem truleg til å avvise at eit Schengen-land skal kunna innføra grensekontrollar utan å måtta rådføra seg med dei andre Schengen-landa først, og Komiteen for borgarrettar, innanriksspørsmål og rettslege spørsmål (LIBE) har slått fast at [migrasjonsstraumar ikkje er god nok grunn til å stenga grensene](#).

LIBE-komiteen diskuterte forslaget 31. mai. Debatten var prega av usemja som er mellom Rådet og Parlamentet om kva traktatgrunnlag som skal leggjast til grunn for dei nye reglane. Mens Kommisjonen sitt forslag legg opp til at dei nye reglane skal vedtas av Rådet og Parlamentet i fellesskap, meiner Rådet dei bør vedta det på eiga hand. Dette blir svært dårleg motatt i Parlamentet som vurderer å ta spørsmålet inn for EU-domstolen.

Handlingsplan mot migrasjonspress

EU vedtok 26. april i år ein [felles handlingsplan](#) mot migrasjonspress. Handlingsplanen samlar verkemiddel for å hindre ulovleg innvandring til Europa. Dei viktigaste punkta i planen er:

- Styrka samarbeid med tredjeland som er transittland eller opphavslend for å sikre betre migrasjonsstyring.
- Styrka kontroll av EUs yttergrenser.
- Hindre ulovleg innvandring over den gresk-tyrkiske grensa.
- Styrka tiltak mot misbruk av ulovlege innvandringskanalar.
- Sikre frie personrørsler ved å hindre misbruk frå personar frå tredjeland.
- Styrka samarbeid, inkludert om returpraksis.

Det er lagt opp til at kvart formannskapsland har ansvar for å oppdatere planen.

Statssekretær Kristin Bergesen [uttalte](#) i april at Noreg er positiv til den felles innsatsen.

Det er ikkje minst situasjonen ved Schengen-yttergrensene i Hellas som har vore ei utfordring for samarbeidet i Europa. Hellas tek imot [80 prosent av innvandrarane som kjem til Europa](#), og landet opplever vanskar i handteringa av situasjonen samtidig med den økonomisk krisa. Eit av tiltaka er at Hellas har reist ein kontroversiell mur langs Schengen-yttergrensa mot Tyrkia. I fjor tok [55 000 menneske seg ulovleg inn i Hellas](#). Førre veke meldte [EUObserver](#) at det er Bulgaria som har bidratt med mest ressursar for å hjelpe Hellas til å takle denne immigrasjonsbølga.

Samstundes er det også teikn på at innvandringa avtek. VG melde nyleg om korleis [innvandringa var redusert ved yttergrensa i Sør-Spania](#) dei siste åra. I 2006 registrerte spanske styresmakter 39 180 illegale innvandrarar, i fjor kom det 5 443. Europakommisjonen meiner at mellom 1,9 og 3,8 millionar menneske skal ha kome lovleg til EU-landa utan å reisa igjen, slik at dei no oppheld seg ulovleg.

Ny finansieringsordning for hele justis- og innanriksområdet

Kommisjonen presenterte i november i fjor [framlegg til budsjett](#) for innanriksfeltet 2014-2020. I budsjettet viser Kommisjonen til behovet for å finne ei balanse mellom å hindre ulovleg innvandring og trafficking, samstunds som EU skal sikre solidaritet med dei som har behov for vern. Gitt den demografiske utviklinga i Europa, er det også viktig å leggje til rette for ein innvandrings- og integreringspolitikk som kan sikre tilgang på arbeidskraft. Samla sett skal budsjettet bidra til styrka innsats på område der felles EU-innsats kan gje ein meirverdi.

Budsjettet foreslår eit grense- og visumfond på 3,9 milliardar euro. I tillegg er det sett av middel til eit indre tryggingsfond og til å drifte IT-system. Det er vidare gjort framlegg om å låne 1,6 milliardar euro til ulike byrå, inkludert Europol.

Budsjettet på dette området må sjåast i samanheng med heile EU-budsjettet for 2014-2020. Kommisjonen sitt [framlegg til budsjett](#) kom sommaren 2011. Det allmenne rådet i EU drøfta ein såkalla [forhandlingsboks](#) på sitt møte 29. mai i år. Dokumentet som vart drøfta, ga ei samla oversikt over foreslåtte utgifter og inntekter for budsjettperioden. Ifølgje [pressemeldinga](#) frå det danske formannskapet er det vist til at ministrane ynskte dokumentet velkomen. Rådet vil fortsette sine drøftingar på eit uformelt ministermøte 10. – 11. juni. EUs stats- og regjerings-sjefar vil halde fram drøftingane på Det europeiske rådsmøtet 28. – 29. juni.

Nye personverninitiativer – direktiv og forordning

Europakommisjonen presenterte [to forslag til ny personvernlovgiving i januar](#), som er relevante for Noreg gjennom EØS- og Schengen-avtala:

- Eit [forslag til forordning om behandling av persondata](#), som skal erstatta personverndirektivet frå 1995 (gjeld behandling av alle personopplysningar).
- Eit [forslag til direktiv om personvern knytt til politisamarbeid og rettsleg samarbeid](#), som skal erstatta [dagens rammevedtak](#) som Noreg har tatt inn i Schengen-avtala (gjeld behandling av personopplysningar i straffesakkjeda).

Justisminister Grete Faremo svara i februar på [skriftleg spørsmål om korleis regjeringa arbeidde med dei nye EU-forslaga](#): «Jeg ønsker å legge til rette for at Norge skal ta aktiv del i den videre lovgivningsprosessen i EU». Utanriksminister Jonas Gahr Støre sa følgjande i [EU/EØS-utgreiinga 8. mai](#): «Vår foreløpige vurdering er at forslaget vil styrke personvernet både i Norge og i Europa».

I dagsordenen til dagens møte blir forslaga omtala slik: «Norge er positive til en styrking av personvernet på europeisk nivå og ønsker en reform av EUs forordning velkommen. Direktivet endrer en relativ ny rammebeslutning og det hadde vært en fordel om denne hadde fått virke en stund før revisjon».

Sveriges riksdag vedtok i mars at både [forordningsforslaget](#) og [direktivforslaget](#) bryt med nærleiksprinsippet. Riksdagen er kritisk til at forslaga omfatta den nasjonale behandlinga av personopplysningar, og vil også at forordninga skal gjerast om til eit direktiv. Også parlamenta i Belgia, Frankrike, Italia, Spania og Tyskland har kome med innvendingar mot [direktivforslaget](#) eller [forordningsforslaget](#). Det franske senatet viste mellom anna til det problematiske ved at [forordningsforslaget opna for vidare fullmakter for Kommisjonen enn kva som står i traktaten](#).

European Data Protection Supervisor (EDPS, EUs tilsyn for datasikkerheit) føreslo fleire endringar i si [vurdering av personvernforlaga](#) (som den norske EU-delegasjonen har [oppsummert](#)). EDPS var «skuffet over at en ikke har foreslått et helhetlig sterkt personvernregelverk innen alle EUs politikkområder. Forslaget til et eget direktiv for politi- og rettshåndhevende myndigheter, kritiseres som både svak og for lite vidtrekkende». Også organisasjonen som samlar personvernmyndigheitene i EØS-landa, Article 29 Working Party, har kome med [kritiske merknader til direktivet](#), og oppmodar EU-institusjonane om å betra begge forslaga i den vidare behandlinga. Direktivet er også blitt kritisert fordi det i stor grad [fritar politiet frå personvernreglane](#).

I Noreg har det vore mest merksemd om forordningsforslaget, som føreslår fleire endringar av personvernlovgivinga:

- Ein person kan krevja å få overført personopplysningar frå eit nettselskap/-samfunn til eit anna, noko Datatilsynet spår [vil bli møtt med motstand frå lobbyistar for selskapa](#).
- Brukarar skal ha enkel tilgang til eigne opplysningar og skal ha «rett til å bli gløymt», viss det ikkje er legitim grunn til å bevare dei. Forholdet til krava i datalagringsdirektivet om lagring kan her sjåast på som eit paradoks.
- Nasjonale tilsyn får ei utvida rolle, og vil kunna koma med bøter på opp til to prosent av verksemda si samla (globale) årlege omsetning. Bedrifter skal orientera tilsyna om alvorlege brot på datasikkerheita, helst innan 24 timar.
- EU-regelverket skal også gjelda personopplysningar som blir behandla i utlandet av bedrifter som tilbyr tenester i EU-marknaden.

Jussprofessor Dag Wiese Schartum ved Universitetet i Oslo er [bekymra for at Noreg vil mista kontrollen over personvernet med dei nye forslaga](#): «min store betenkning er at lovgiveren i

de enkelte nasjonalstatene blir koblet bort fra personvernet. Det er en grunnleggende rettighet og en nødvendig del av den nasjonale politiske handlefriheten».

Behandlinga av personvernforSLaga er i no i gang i Europaparlamentet og Rådet, og i april blei det oppnemnd saksordførarar for begge forSLaga i parlamentet (S&D og Dei grøne). Forslaga blei diskutert i Komiteen for borgarrettar, innanriksspørsmål og rettslege spørsmål (LIBE) i Europaparlamentet 31. mai. Her var det semje om behovet for eit godt regelverk som er robust for teknologiske endringar, og som balanserer omsynet til personvern samtidig som data skal kunna brukast i etterforskning og liknande. Ambisjonen verkar å vera å få til eit vedtak i løpet av denne parlamentsperioden.

Utenriksministeren vil etter planen redegjøre for:

EØS-rådsmøtet 14. mai

[For 37. gang ble det halvårlege møtet i EØS-rådet avholdt i Brussel, 14. mai.](#) EØS-rådet markerte at det var 20 år siden EØS-avtalen så dagens lys. Rådet ser frem til å markere 20-årsjubileet for opprettelsen av det indre marked senere i år. Det ønsket den norske Europautredningen velkommen, og ser frem til resultatene fra EUs gjennomgang av EØS-avtalen og utredningen som er bestilt av Liechtensteins regjering.

Status for EØS-samarbeidet og vekststrategier for Europa utgjorde ellers hovedtemaene på dagsorden. Den økonomiske situasjonen i Europa er en felles bekymring, og EØS-rådet understreket nødvendigheten av å opptre ansvarlig og solidarisk for å kunne møte fremtidige utfordringer. Det er viktig at medlemmene anerkjenner at det er i alles interesse å gjenreise tiltroen og sørge for en bærekraftig økonomisk vekst. [Herunder ble signeringen av relevante avtaler med hensyn til stabiliseringsmekanismer trukket frem som velkomne.](#)

For Norges del la utenriksminister Jonas Gahr Støre vekt på at [EØS-samarbeidet fungerer godt og at EØS-avtalen gir et forutsigbart rammeverk og like konkurransevilkår for alle parter.](#) Av andre viktige spørsmål om Norges forhold til EU, tok utenriksministeren blant annet opp handel med landbruksprodukter. Norge møter betydelig press fra EU, anført av Sverige og Danmark, for å redusere tollvernet. [Særlig Sverige frykter at en eventuell overgang fra kronetoll til prosenttoll vil få dramatiske konsekvenser for EU-landenes eksport til Norge.](#) Dette står i sterk kontrast til hva de norske bøndene fronter i jordbruksoppgjøret. Støre sa til avisa Nationen at han registrerte påtrykket fra EU, men at han samtidig hadde bedt om respekt for Norges status som land utenfor EU.

Et annet tema var norsk deltakelse i Det europeiske forskningsområdet og eventuelle utfordringer knyttet til deltakelsen. Forskning og teknologi er EUs tredje største aktivitetsområde, etter landbruks- og regionalpolitikken. [I Lisboa-traktaten hjemles for første gang utviklingen av et europeisk forskningsområde \(ERA\), og Norge deltar aktivt i denne prosessen.](#) ERA er et ledd i Europa 2020 strategien (vekst og sysselsetting). Strategien er ikke bindende for Norge, men vi har sammenfallende interesser, særlig knyttet til nytt EØS-regelverk og nytt innhold i EUs programmer innenfor forskning og innovasjon. [Europakommisjonen skal etter planen legge frem en melding om et nytt rammeverk for Det europeiske forskningsområdet sommeren 2012.](#) I en rapport Technopolis Group har laget for Kunnskapsdepartementet, om Norges forhold til EUs forskningsprogrammer, skisseres [fire mulige tilknytningsformer til EUs forskningsprogrammer.](#)

Norge sendte nylig inn et bredt innspill til Horizon 2020 (rammeprogrammet for forskning og innovasjon), det fjerde innspillet i rekken. EU-delegasjonen ga på sine nettsider en [kommentar til innspillet uken før møtet i EØS-rådet](#).

Det var på forhånd knyttet spenning til om postdirektivet kom på dagsorden og at EU dermed startet opp den formelle reservasjonsprosedyren. Det skjedde ikke, men direktivet ble nevnt på lik linje med andre utestående direktiv, slik som datalagringsdirektivet, bankinnskudd, ny matforordning, telekompakken og forordningen om legemidler til barn. EU registrerer at det ikke foreligger noen løsning på områdene, men sier gjennom [konklusjoner fra møtet i EØS-rådet](#) at det er forventet at man kommer frem til løsninger i løpet av de neste månedene. De ulike direktivene ble også omtalt i [infopakken til debatten](#).

Status for innskottsgarantisaken

Spørsmålet om eit norsk unntak i innskottsgarantidirektivet er framleis uavklart. Medan Europaparlamentet har gått inn for eit unntak som ville sikre vidareføring av det norske garantnivået, er det motstand i Kommisjonen. Det skal heller ikkje ha vore nokon av medlemslanda som aktivt har støtta Noreg i Rådet. Frykt for at bankkundar i EU-landa skal tømme sine konti og flytte midla over i norske bankar («run on the banks») i ein krisesituasjon, skal vere bakgrunnen for at ekspertane i Kommisjonen er skeptiske. Medan Parlamentet har vedteke ein posisjon, har ikkje Rådet klart å samle seg om ein posisjon. Det har derfor ikkje vore nye trepartsforhandlingar mellom Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen i år, jf. omtale i [informasjonspakken til debatten om EØS-redegjørelsen i mai](#).

Det uformelle møtet i Det Europeiske Råd 23. mai

Den 23. mai inviterte rådspresident Herman van Rompuy til en [uformell middag for stats- og regjeringssjefer](#) i EU. Bakgrunnen var forverringen av krisen i eurosonen og et ønske om å «sammenligne notater» før toppmøtet 28.-29. juni. Frankrikes nye president, François Hollande, hadde på forhånd flagget ønske om en vekstpakt som kan veie opp for innstrammingspolitikken i finanspakten fra mars. Danmarks statsminister, Helle Thorning-Schmidt, karakteriserte møtet som «[den første byggestenen til en egentlig vekstpakke](#) som vi kan diskutere på det neste toppmøtet», ifølge TV2.

Noen av sakene som ble diskutert:

- Vekstmuligheter i EU på kort sikt og [Europe 2020-strategien](#).
- Innføring av euro-obligasjoner.
- Utviklingen i Hellas (i påvente av nyvalg 17. juni) og Spania ([utviklingen i bankkrisen](#) og arbeidsmarkedet).
- [Prosjektobligasjoner](#) for å finansiere infrastrukturprosjekter innen transport, energi og IT.
- Styrking av Den europeiske investeringsbanken (EIB).
- Økt bruk av EUs strukturfond.

Såkalte [euro-obligasjoner](#) er statsobligasjoner som eurolandene sammen skal garantere for. Det kan bli Tyskland som ender opp med regningen med en slik garanti, og derfor er Tyskland, med støtte fra blant andre [Sverige og Finland](#), skeptisk. Forbundskansler Angela Merkel har signalisert at denne typen obligasjoner bare kan bli aktuelle med tettere integrasjon og bedre oppfølging av vedtatt regelverk. Mot seg har hun blant andre Europakommisjonens president José Manuel Barroso, eurosonens «finansminister» Olli Rehn, flere medlemsland, Det internasjonale pengefondet (IMF) og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling

(OECD). Innføringen av euro-obligasjoner vil muligens [kreve traktatendringer i EU](#) og også grunnlovsendringer i flere medlemsland.

Hellas' situasjon: Man avventer nyvalg 17. juni for en forhåpentligvis klarere politisk situasjon. Det signaliseres entydig at man ønsker å beholde Hellas i eurosonen, men at fremtidig støtte betinger at landet oppfyller sine forpliktelser i henhold til gjeldende avtaler. José Manuel Barroso sa følgende om Hellas etter møtet 23. mai: [We'll stand by Greece while Greece stands by its commitments](#)». Det snakkes imidlertid om [en beredskapsplan](#) i tilfelle Hellas trer ut av eurosamarbeidet. Sentralbanksjef Øystein Olsen sa til Finansavisen 30. mai at Norge har høy beredskap med tanke på eventuelle problemer som måtte oppstå. Ifølge samme avis 29. mai vurderer Sveits kapitalkontroll inn til landet i tilfelle kapitalflukt i Europa som følge av en eventuell kollaps.

[Bankkrisen i Spania](#) kan spre seg til andre land og utløse en europeisk bankkrise, ifølge økonomiprofessor Steinar Holden. Renten på tiårige spanske statslån nærmer seg et nivå som blir ansett som grensen for hvor store lånekostnader et land i krise tåler. Andre land som har opplevd tilsvarende rentenivå, Hellas, Irland og Portugal, har måttet be EU og IMF om krisehjelp.

Etter valget i Hellas 17. juni vil statslederne fra Spania, Italia, Frankrike og Tyskland ha et [forberedende møte](#) 22. juni.

Før toppmøtet skal også Herman Van Rompuy og José Manuel Barroso, sammen med eurogruppens leder, Jean-Claude Juncker, legge fram [forslag om hvordan den økonomiske integrasjonen i eurosonen kan utdypes](#). Tema antas å bli strengere budsjettregler og mer økonomisk sentralstyring. Det kan bli en utfordring med tanke på enkeltlands rett til å ta beslutninger nasjonalt. Barroso har også sagt at han vil ha en [fremdriftsplan](#) klar til toppmøtet.

Generelt

Kommisjonen la 30. mai fram [Action for stability, growth and jobs](#), der den flagger muligheten for en [bankunion](#), med felles tilsyn og utstedelse av euro-obligasjoner (s. 4), behovet for vekst, gode tilsynssystemer, tiltak for Hellas, behovet for å støtte til medlemsland med store økonomiske problemer, nasjonale skattesystemer og ungdomsledighet.

En [vurdering av medlemslandenes budsjetter](#) ble lagt fram samtidig. Vurderingen skal si noe om hvilken type ubalanse som eventuelt observeres, hva den kommer av og hvor alvorlig den er. For Danmarks del peker rapporten på husholdningenes gjeldsgrad, for Sveriges del på boligmarkedet og gjeld i privat sektor og for Finlands del på behov for styrking av konkurransevnen. [Mer om enkeltland her](#).

Peter Praet i Den europeiske sentralbankens styre mener at bankvesenet i Europa må samordnes bedre, med [ett banktilsyn](#), gjerne bygget på Risikorådet og de eksisterende tre tilsynene. Ifølge Euractiv.com vil Kommisjonen legge fram [forslag til hvordan banker kan hjelpes og eventuelt avvikles](#) 6. juni.

Jean-Claude Trichet, tidligere sentralbanksjef i EU, har uttalt at integrasjonen må styrkes slik at det vil være [mulig å erklære et medlemsland konkurs](#) og sette det under administrasjon. Den nåværende sentralbanksjefen, Mario Draghi, støtter tanken om tettere integrasjon i Financial Times 24. mai. Italias statsminister, Mario Monti, peker på at tiltakene som trengs for å få Europa på fote vil ta tid og at man må [planlegge langsiktig](#).

[EUs egen prognose for 2012-2013](#) antyder en svak resesjon og fortsatt høy arbeidsledighet, men håpet er at fortgang i konsolideringen av offentlige finanser og fallende gjeld skal gi en svak oppgang i 2013. For en [oversikt over enkeltlands gjeld, se figur](#) fra E24.no.

OECD la i sitt [økonomiske utsyn for eurosonen](#) vekt på at de omfattende budsjettkuttene i gjeldstyngede eurosone-land kan slå negativt ut, både overfor andre land i Europa og i resten av verden.

Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) understreker i [Youth – the employment crisis](#) at ungdomsledigheten i Europa sannsynligvis ikke vil bedre seg før i 2016. François

Irland hadde [folkeavstemning om finanspakten 31. mai](#). Meningsmålinger antyder at rundt 50 prosent ville stemme for og 30 prosent mot å godta pakten. Valgdeltakelsen ser ut til å ha vært lav, muligens under 40 prosent i Dublin og så lav som rundt 20 prosent i nordvest. Opptellingen startet kl. 9 den 1. juni, og resultat var ikke klart da informasjonspakken ble sendt ut.

[Forhandlinger om kapitaldekningskrav \(CRD IV\)](#) pågår mellom Parlamentet, Kommisjonen og Ministerrådet. Kommisjonen har fått i oppdrag å utarbeide et kompromissforslag, noe som ikke blir lett fordi Parlamentet og Rådet trekker i forskjellige retninger.

To større meningsmålinger viser at [55 prosent av EU-borgerne vil beholde euroen](#), men at [hvordan EU vurderes som politisk og økonomisk prosjekt](#) varierer mye i forskjellige land.

For mer informasjon om arbeidsledighet og arbeidsinnvandring, den europeiske sysselsettingspakken og det permanente krisefondet som brannmur, se [informasjonspakken fra 8. mai](#).

Norge

Finansminister Sigbjørn Johnsen pekte i Dagens næringsliv 23. mai på [tre positive forhold i norsk økonomi](#): en sterkere vekst enn forutsatt i revidert nasjonalbudsjett, økt eksport av tradisjonelle varer og økt sysselsetting. OECD spår vekst i norsk økonomi for 2012 og betydelig sterkere vekst neste år. [Forventningsbarometeret](#) for andre kvartal 2012 viser at nordmenn flest er optimistiske når det gjelder økonomien framover, med unntak for unge. Arne Hyttnes i Finansnæringsens Fellesorganisasjon (FNO) uttalte 29. mai at det kan henge sammen med at det er vanskelig å komme seg inn på boligmarkedet, noe de unge merker godt.

[Flere nordiske banker ble nedgradert av kredittratingbyrået Moodys](#) 25. mai: Det gjelder DNB, Nordea og Handelsbanken. Begrunnelsen er at de er avhengige av å hente finansiering i det internasjonale markedet, og det kan medføre økte kostnader.

Arbeidstakerbegrepet og rett til utdanningsstøtte (sak i EU-domstolen)

Har en EØS-borger som kommer til Danmark for å studere krav på utdanningsstøtte? Danske myndigheter mener nei, dersom hovedformålet med innreisen til Danmark er å studere. Det har imidlertid oppstått usikkerhet knyttet til definisjonen av begrepet student og arbeidsinnvandrer i [unionsborgerdirektivet](#). Ankenævnet for Uddannelsesstøtten har bedt EU-domstolen om en uttalelse.

Saken interesserer Norge siden det i de [norske reglene om utdanningsstøtte stilles krav til at EØS-borgere må ha arbeid](#), og at det skal være faglig sammenheng mellom arbeidet i Norge

og den utdanningen det søkes om støtte til. Dersom en EØS-borger blir ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet, faller kravet om faglig sammenheng bort.

[Saken i EU-domstolen gjelder](#) en EØS-borger som søkte om opptak på Handelshøjskolen i mars 2009. I juni samme år flyttet han til Danmark og begynte å jobbe. I august søkte han om utdanningsstøtte og begynte på Handelshøjskolen i september. Han fikk avslag på søknaden om studiestøtte, siden hovedformålet med innreisen var heltidsstudie.

Folketingets ombudsmann har vurdert dansk praksis, og [konkluderte med at den er i strid med EU-retten](#). Det er bakgrunnen for at Ankenævnet for Uddannelsesstøtten har bedt EU-domstolen om en uttalelse.

[Norge sendte 21. mai et innlegg i saken til EU-domstolen](#). Regjeringen mener at unionsborgerdirektivet skal forstås slik at et land ikke er forpliktet til å betale utdanningsstøtte til en EØS-borger, dersom hovedformålet med å flytte til landet er å studere. Dersom man ikke kan ha disse begrensningene mener regjeringen at det vil bety at «every citizen of the Union, in principle, would be entitled to a grant of maintenance aid for studies in Norway only by taking up work after being admitted to a private or public educational establishment there». Det norske innlegget [støtter opp om den danske regjeringens innlegg i saken](#).

[Norge har også interesse i en annen sak i EU-domstolen om utdanningsstøtte](#). Saken mellom Europakommisjonen og Nederland gjelder krav til botid for å ta med seg utdanningsstøtte til utlandet. Generaladvokaten slår fast at de nederlandske reglene er i strid med regler om fri bevegelse av personer. En endelig dom i saken ventes senere i år. Norge har tilsvarende betingelser om botid, og dersom uttalelsen blir stående, må de endres. EFTAs overvåkingsorgan ([ESA](#)) [har også vurdert de norske reglene](#), men saken ble lagt bort med begrunnelse at rettstilstanden var uavklart. Ifølge Aftenbladet.no var det i 2010 [283 EØS-borgere som mottok utdanningsstøtte og valgte å studere utenlands](#). 110 av disse studerte i eget hjemland.

I denne saken ble Norge nektet å komme med innspill. EU-siden begrunnet avslaget med en ny tolkning av artikkel 40 i EU-domstolens statutter. Ut fra den nye tolkningen skal EØS-landene ikke ha mulighet til å fremme sitt syn (intervenere) i saker mellom EU og medlemslandene (direkte søksmål). Det vil fortsatt være mulig å gi skriftlige innlegg i saker hvor en nasjonal domstol ber EU-domstolen om en uttalelse (prejudisielle saker). EØS-landene tok opp saken på møtet i EØS-komiteen i desember 2010 og [uttrykte bekymring for endringen av praksis](#).

Norsk innlegg i ICESAVE-saken for EFTA-domstolen

Den norske regjeringen leverte 15. mai et [skriftlig innlegg i Icesave-saken](#), hvor den fremmet sitt syn på tolkningen av innskuddsgarantidirektivet. I pressemeldingen pekes det på at Norge ikke tar stilling til den konkrete saken mellom EFTAs overvåkingsorgan ESA og Island.

[ESA stevnet Island for EFTA-domstolen](#) i desember i fjor for brudd på innskuddsgarantidirektivet. Overvåkingsorganet slår fast at Island er forpliktet til å betale garantibeløpet på 20.000 euro pr konto til innskytere i Nederland og Storbritannia.

Norge mener direktivet ikke stiller krav om at en stat er ansvarlig for å erstatte tapte bankinnskudd dersom innskuddsgarantiordningen ikke klarer å oppfylle forpliktelsene. «Et slikt krav

ville legge store føringer på nasjonalstatenes budsjetter. Det må være opp til statene selv å ta stilling til om de ønsker dette».

Regjeringen presiserer at det norske innlegget i EFTA-domstolen må sees klart atskilt fra arbeidet overfor EU med å få på plass et unntak i innskuddsgarantidirektivet som sikrer videreføring av det norske garantinivået.

[Europakommisjonen vil for første gang delta i en muntlig høring i EFTA-domstolen](#). I søknaden fra Kommisjonen vises det til sakens viktighet. De ønsker å støtte ESA og bidra med ekspertise om innskuddsgarantidirektivet.

Kommisjonens ønske om å intervenere i Icesave-saken har fått blandet mottakelse på Island. [Den islandske regjeringen](#) går ikke mot Kommisjonens søknad. [EU-motstandere er kritiske](#) til at Kommisjonen behandler et søkerland på denne måten, og trekker også fram forslaget om sanksjoner i makrellsaken, som nå er til behandling i EU.

Det forventes [muntlig høring i saken i september](#), men en dom vil sannsynligvis bli avsagt først i 2013.

ERIC-forordningen

EU vedtok i 2009 en [forordning](#) om et juridisk rammeverk for felles forskningsinfrastrukturer, European Research Infrastructure Consortium (ERIC). Forordningen oppretter en ny organisasjonsform, ERIC, til bruk for felleseuropeiske forskningsinfrastrukturer. Den skal gjøre det enklere å etablere og drifte forskningsinfrastrukturer på europeisk nivå gjennom felles konsortier, jf. Kunnskapsdepartementets [EØS-notat](#).

Forordningen skal forenkle samarbeid mellom EU-medlemsland, assosierte land og tredjeland om forskningsinfrastruktur. En ERIC vil etter forordningen bli et selvstendig rettssubjekt. Forordningen spesifiserer organisering, vedtekter, søknadsprosedyre og klagemuligheter for en ERIC. Den slår fast at et konsortium minimum må ha tre EU-land som medlemmer (eiere), og EU-land skal til sammen ha majoriteten av stemmer i styrende organer. Et assosiert land til EUs rammeprogrammer for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter kan også være sete for en ERIC-infrastruktur.

Norske forskere deltar aktivt i forberedelsene i omkring halvparten av prosjektene som dekkes av infrastrukturen som forordningen omfatter. Kunnskapsdepartementet skriver i sitt EØS-notat at ERIC-forordningen vil kunne lette samarbeidet mellom Norge og EU-land om etablering, drift og tilgang på strategisk viktig forskningsinfrastruktur av høy kvalitet.

Forordningen trådte i kraft i EU allerede i 2009, men er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen. EØS-/EFTA-landene forhandler nå med Kommisjonen om innlemmelse av ERIC-forordningen i avtalen. Kommisjonen har ikke godtatt at EØS-/EFTA-landene skal likebehandles med EU-land når det gjelder stemmerett mv. i de enkelte ERICer. Det vil i tilfelle innebære at selv om Norge er med i en ERIC og den har hovedsete i (og stort finansieringsbidrag fra) Norge, vil muligheten til å delta i beslutninger kunne bli begrenset. Kommisjonen argumenter bl.a. med at det ikke finnes noen likebehandlingspresumpsjon på områder som faller utenfor de fire friheter. Lisboa-traktaten åpner for økt bruk av rettsakter på forskningsområdet og fra norsk side er man urolig for at dette vil begrense norsk medvirkning

framover. En slik tolking reiser også prinsipielle problemstillinger for likebehandling på andre områder.

Revisjonen av roamingforordningen

[Forordningen om internasjonal gjesting \(roaming\) i offentlige mobilnett](#) er et eksempel på EU-lovgivning som har direkte positiv virkning for forbrukere. Forordningen betyr at mobilbruk i utlandet blir billigere. Det settes maksimalpriser på nedlasting av data, mobilsamtaler og tekstmeldinger. I tillegg åpnes det for økt konkurranse fra 2014 ved at en bruker som er på reise utenlands kan inngå avtale med en annen leverandør og samtidig beholde telefonnummer og SIM-kort. Pristaksreguleringen på sluttbrukernivå opphører i juni

Europakommisjonen og Parlamentet [inngikk et kompromiss i mars](#) og endelig vedtak av forordningen ventes i juni. I EU-landene vil forordningen gjelde fra 1. juli.

De to tidligere roamingforordningene har trådt i kraft i Norge betydelig senere enn i EU, henholdsvis syv og ni måneder senere. Det skyldes at de måtte vedtas i EØS-komiteen og at det var nødvendig med forskriftsendring. I motsetning til i EU er ikke forordninger direkte gjeldende i Norge.

For å sikre en rask og effektiv gjennomføring i Norge har Samferdselsdepartementet allerede sendt [forskriftsendringen på høring](#). Fristen er 28. mai, og målet er at den skal tre i kraft 1. juli, samtidig som i EU.

Håndhevelsesdirektivet/Monti II (Utsendingsdirektivet)

Utsendingsdirektivet omtales ofte i spørsmål knyttet til sosial dumping, og er sentralt i to aktuelle saker i Norge: ESAs uttalelse om forskriften om [lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter](#) og i rettssaken om [allmenngjøring av tariffavtaler](#). Utsending brukes om personer som sendes ut av sin arbeidsgiver i et EU-land for å jobbe i et annet EU-land.

Europakommisjonen la i mars fram to forslag som gjelder utsendingsdirektivet:

- [Håndhevelsesdirektivet](#): forslag til regler for håndheving og gjennomføring av utsendingsdirektivet, hvor målet er å motvirke omgåelse og misbruk.
- [Monti II](#): forslaget til forordning skal klargjøre forholdet mellom fri bevegelse av tjenester og kollektive rettigheter, spesielt streikeretten. Streikeretten er likestilt med fri bevegelse av tjenester.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre sa i redegjørelsen 8. mai at [forslagene er kontroversielle i EU](#). Det gjelder spesielt Monti II, hvor [de nasjonale parlamentene for første gang tar i bruk «det gule kortet»](#). En tredjedel av de nasjonale parlamentene, deriblant de tre nordiske landene, har sendt grunngitte uttalelser til Kommisjonen om at de mener forslaget til forordning er i strid med nærhetsprinsippet. I [Sveriges riksdag](#) og [Folketinget](#) var det enstemmighet i komiteene som behandlet saken. Dette vil sannsynligvis føre til at Kommisjonen endrer forslaget.

Målet med Monti II er å fjerne usikkerheten som oppsto etter to omstridte EU-dommer (Laval og Viking Line). Forordningen understreker at den nasjonale streikeretten er likestilt med fri bevegelse av tjenester. Den inneholder også en bestemmelse om en ny varslingsmekanisme i tilfelle av alvorlige arbeidskonflikter som berører flere land. [Den sosialdemokratiske gruppen](#)

i Europaparlamentet sier i en pressemelding at: «If the text is not changed, the S&D Group will have no other choice but to reject it».

Håndhevelsesdirektivet stiller strengere krav til informasjon om arbeidstakers og bedrifters rettigheter og plikter, og gir økte muligheter for å bedre gjennomføringen og overvåkingen av utstasjonering for å unngå såkalte postkassebedrifter. Det foreslås også innføring av solidaransvar i bygge- og anleggssektoren, hvor hovedentreprenører er ansvarlige nedover i en kontraktskjede

[LO går mot Monti II](#) og krever at regjeringen i sitt svar til Kommisjonen avviser forslaget. Generelt er LO positive til håndhevelsesdirektivet mål om å innføre regler som hindre omgåelser og misbruk av utsendingsdirektivet, men peker på at formuleringer er for vage. Solidaransvar bør ikke bare omfatte bygg- og anleggsbransjen og det er vertslandets myndigheter som bør ha det overordnede ansvar for kontroll av misbruk, mener LO.

I [Europautvalget 7. februar sa arbeidsminister Hanne Bjurstrøm](#) at: «Det er viktig for oss å ha et EU/EØS-rammeverk som gir mulighet til effektive sanksjoner av norske regler knyttet til lønns- og arbeidsvilkår, men som ikke legger hindringer i veien for tiltak som vi allerede har innført som en del av handlingsplanen mot sosial dumping, eller som vi vurderer å innføre. Det er også helt sentralt at vi kan bevare vårt partssystem, slik vi har det i dag. Vi vil derfor følge disse prosessene tett i tiden framover».

I [regjeringens EØS-notat](#) står det at Arbeidsdepartementet foreløpig ikke har foretatt noen grundig vurdering av de to nye forslagene. Det vises imidlertid til at Norge i forbindelse med høringen om handlingsplanen for det indre marked presiserte at kollektive rettigheter ikke skal berøres av de økonomiske friheter og ikke bør anses som noen restriksjon i henhold til EU-retten.

Forordning om tiltak mot land som tillater ikke-bærekraftig fiske

Som en følge av makrellstriden mellom Norge, EU, Island og Færøyene la Europakommisjonen i desember 2011 fram et [forslag til forordning](#) om tiltak mot tredjeland som tillater et ikke-bærekraftig fiske.

[«This is a groundbreaking measure»](#), sa fiskerikommissær Maria Damanaki i pressemeldingen, og viser til at dersom forslaget blir vedtatt vil EU for første gang ha et effektivt rettslig instrument for å sikre bevaring av fiskebestander som EU deler med andre land.

[Ifølge Kommisjonen vil forslaget:](#)

- Gjøre Kommisjonen i stand til å treffe tiltak
- Sikre at tiltakene er proporsjonale
- Garantere respekt for internasjonal rett
- La landene det gjelder bli hørt og åpne for at de kan gjøre korrigerende tiltak
- Tillate en rask avvikling av tiltakene når det er gjort tilfredsstillende korrigeringer

Sanksjonene strekker seg fra å begrense import av fiskeprodukter fra de berørte fiskebestandene og «associated fish species» til å forby frakt av fisk fra de landene det gjelder.

Europaparlamentets fiskerikomite (PECH) behandlet saken i april og [vedtok å utvide sanksjonene til å omfatte all handel med fisk og fiskeprodukter](#). Pat the Cope Gallagher, leder for

Europaparlamentets EØS-delegasjon, er saksordfører. Saken skal etter planen behandles i plenum i september.

Fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen sa følgende i Europaparlamentets fiskerikomite samme dag som komiteen stemte over rapporten om forordningen: «I den situasjonen vi nå er i [kan det være nødvendig med sanksjoner](#), og jeg følger med interesse arbeidet i EU når det gjelder sanksjonsinstrument». Statsråden har også sagt at det er viktig for Norge at eventuelle ytterligere sanksjoner er i tråd med WTO-regelverket.

På møtet i [EØS-komiteen 30. mars](#) og i [EØS-rådet 14. mai](#) uttrykte Island sterk bekymring for vedtaket i fiskerikomiteen, som Island mener er i strid med EUs internasjonale forpliktelser. Det vises spesielt til EØS-avtalens protokoll 9.

Det var forventet at Rådet skulle vedta forordningen på møtet 27. april, men saken ble tatt av dagsorden. Saken stiller [Danmark i en vanskelig situasjon](#) siden det er en mulighet for at Danmark må føre en rettsak på vegne av Færøyene i WTO-regi. I Folketingets Europaudvalg fikk regjeringen støtte for å stemme blankt når saken kommer opp.

Norge innførte for to år siden et forbud mot landing av makrell fra islandsk og færøysk sone.

[Makrellforhandlingene](#) mellom Norge, EU, Island og Færøyene endte i februar uten resultater. Ifølge Fiskeribladet Fiskaren vil konsekvensene bli et overfiske på 300 000 tonn i 2012. Fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen sa i innlegget i Europaparlamentet at: «Jeg anerkjenner at Island og Færøyene har rett til en større andel av makrellkvoten, men mener det er uakseptabelt når de ensidig har gitt seg selv kvoter som tilsvarer mer enn 45 % av det bærekraftige uttaket». Norge og Færøyene har tatt initiativ til et møte på politisk nivå for prøve å finne en løsning på makrellsaken. Fiskeriministrene fra [de fire partene skal møtes i Oslo i juni](#).

Om utvalgte rettsakter i EØS-komiteen

AMT-direktivet og TV-direktivet

Både [AMT-direktivet \(2010/13/EU\)](#) og [TV-direktivet \(2007/65/EU\)](#) er planlagt å bli vedtatt innlemma i EØS-avtala på møtet i EØS-komiteen 15. juni.

Regjeringa omtalar direktiva samla i [vedlegget med rettsakter til Europautvalet](#): «De nye direktivene omfatter i tillegg til fjernsyn også tjenester hvor seerne selv kan velge tidspunktet for når et program skal sees (audiovisuelle medietjenester på bestilling)». Rune Opdahl i advokatfirmaet Wiersholm skriv i [ein kommentar](#) at dette er den mest grunnleggjande endringa, og at det i praksis betyr at aktørar som tilbyr nettbaserte sendingar, som VGTV, vil bli omfatta av regulering som tradisjonelt har gjeldt for direktesendt fjernsyn. Kringkasta fjernsyn vil likevel vera underlagt eit meir omfattande regelverk enn audiovisuelle medietenester på bestilling.

Då EØS-avtala blei inngått, [fekk Noreg unntak](#) når det gjaldt alkoholreklame. Det har vore mykje debatt om Noreg kunne vidareføra sitt forbod mot alkoholreklame ved innføring av AMT-direktivet. Regjeringa har likevel [varsla at Noreg skal innlemma direktivet](#).

I EU/EØS-utgreiinga 8. mai viste utanriksminister Jonas Gahr Støre til eit handlingsrom som Noreg kan bruka: «Direktivet fastsetter minimumskrav til reklame for alkohol, men det hindrer ikke land i å ha strengere bestemmelser nasjonalt. Denne muligheten vil vi bruke. Det norske forbudet mot alkoholreklame i alle medier under norsk jurisdiksjon står fast. Ved innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen legger vi til grunn at også forbudet mot alkoholreklame i rettede sendinger fra utlandet kan bestå».

Europakommisjonen presenterte 7. mai ein rapport om [gjennomføringa av direktivet for audiovisuelle medietjenester \(AMT-direktivet\) i EU](#), som viser at 22 medlemsland har innført strengare reglar når det gjeld alkoholreklame.

AMT-direktivet omfattar også andre forhold, som produktplassering, sponning og reklameavbrot. I [ei høyring](#) var både Barne- og likestillingsdepartementet og Forbrukarombodet negative til oppmjuking av regelverket om produktplassering, men kulturminister Anniken Huitfeldt meinte det ville vera [vanskeleg med særnorske reglar når det gjaldt dette](#). Noreg har gjennom EFTA uttrykt skepsis til å innføra reglar om produktplassering, men det har ikkje hindra EU i å vedta eit direktiv med særskilte reglar for slik produktplassering.

Advokat Opdahl kommenterer at det er fordelar knytt til [meir produktplassering i media](#), ved at det vil bli meir attraktivt å kjøpa norskprodusert programinnhald i tillegg til «større kommersiell boltreplass» for annonsørar, produsentar og kringkastarar.

Direktivet opnar også for [reklameavbrot i direktesendte TV-sendingar](#), noko den svenske regjeringa mellom anna meiner kan passa til «dynamikken i sportssendingar».

Kommisjonsforordning 1131/2011 - søtstoffet steviol glykosider (Stevia)

Forordningen, som skal behandles i EØS-komiteen 15. juni, fører til at [uttrekk av søtstoff fra planten Stevia](#). Sötstoffet (steviol glykosider) er fra 40 til 300 ganger søtere enn sukker, inneholder ingen kalorier og fører ikke til at blodsukkeret stiger. Det har vært [omtalt i media som «sunt sukker»](#). Euractiv skrev nylig at søtstoffet [kan få problemer med å bli definert som «naturlig»](#) i noen EU-land.

EU godkjente tilsetningsstoffet i desember, og et akseptabelt daglig inntak (ADI) er satt til 4 mg/kg kroppsvekt pr dag. Det er laget en liste over hvilke produkter som kan bruke søtstoffet og i hvor store mengder. Brusprodusenter kan erstatte 30 prosent av sukkeret med steviol glykosider.

I regjeringens omtale av rettsakten står det at: «Mattilsynet mener at det vil være positivt både for virksomhetene og forbrukerne med et større utvalg av søtstoffer. Rettsakten antas derfor å ha en overvekt av positive administrative, økonomiske og andre konsekvenser for virksomhetene, myndighetene og samfunnet for øvrig»

Andre aktuelle saker:

Asylpolitikk i EU – og norsk tilknytning

På rådsmøtet 7. juni står forhandlingane om eit felleseuropeisk asylsystem på dagsorden. EU har som mål å få på plass eit felleseuropeisk asylsystem (CEAS) innan utgangen av 2012.

CEAS består av fire grunnelement: prosedyredirektiv, statusdirektiv, mottaksdirektiv og Dublin-samarbeidet. Noreg har berre avtale om sistnemnde, men i [Europautgreiinga](#) står det at dette samarbeidet gjer at Noreg også må forholde seg til dei andre reglane.

Revisjon av Dublin II-forordninga blei dessutan trekt fram som éin av elleve særskilt viktige EU/EØS-saker i [regjeringas arbeidsprogram for EU/EØS-saker for 2011/2012 \(side 3\)](#), men har ikkje vore gjenstand for utgreiing eller debatt i Stortinget det siste året, og står heller ikkje på dagsordenen til dagens møte. Forordninga regulerer kva medlemsland (EU- og EFTA-landa) som er ansvarleg for behandlinga av ein asylsøknad. Hovudføremålet er å sikra at alle som søker om asyl skal få søknaden behandla, samtidig som ein skal unngå «asylshopping».

Gjennom Dublin-samarbeidet har Noreg også ei avtale om deltaking i den felleseuropeiske databasen for fingeravtrykk av asylsøkjalar, Eurodac. Europakommisjonen presenterte 30. mai eit forslag for å betra Eurodac under tittelen [«completing the Common European Asylum System»](#). Forslaget opnar for mulegheiter for nasjonale politistyrsmakter til å kontrollera fingeravtrykk mot Eurodac-databasen i arbeidet med å avdekka alvorleg kriminalitet og terrorisme. Organisasjonen for europeiske asyl- og flyktningsorganisasjonar (ECRE) meiner forslaget er [uheldig fordi det vil føra til ytterlegare stigmatisering av asylsøkjalar](#), og at det går langt utover meininga med databasen. Også FN's høgkommissær for flyktingar (UNHCR) er [kritisk](#). Det er venta at Europaparlamentet vil vera ueinig i utvidinga av tilgangen til databasen.

[European Voice](#) meiner Kommisjonen sitt nye Eurodac-forslag er eit forsøk på å oppnå støtte i medlemslanda for ein suspensjonsmekanisme i Dublin-samarbeidet. Kommisjonen ønskjer å kunna innføra stopp i returar av asylsøkjalar til land som ikkje oppfyller krava til rett asylbehandling. Noreg støttar ideen om ein suspensjonsmekanisme. I januar 2011 blei Belgia dømt i Den europeiske menneskerettsdomstolen for retur av asylsøklar til Hellas, eit land som ikkje oppfylte krava til asylbehandling. Noreg har varsla at ein [vil bruka EØS-midlar for å hjelpa Hellas med asylbehandlinga](#).

Tenketanken [Statewatch](#) har oppsummert kor forhandlingane no står om Dublin-samarbeidet i Rådet: «the Council has not accepted *either* of the two remedies which the Commission had proposed to fix the Dublin system – the suspension of that system or the significant improvement of the rules relating to family members and vulnerable persons».

I tillegg er det etablert eit europeisk støttekontor for asylsaker (EASO), som regjeringa lenge har ønskt tilknytning til. I [arbeidsprogrammet for EU/EØS-saker \(side 49\)](#) står det at: «Regjeringen vil prioritere arbeidet med å knytte Norge til EASO».

301 000 personar bad om asyl i EU i fjor. Det er 42 000 fleire enn året før, viser [statistikk frå Eurostat](#). Dei fleste kom frå Afghanistan (28 000) og Russland (18 200). Rundt 90 prosent søkte om asyl i EU for første gong. Frankrike registrerte 56 300 asylsøknader, og flest blant EU-landa. I dei nordiske EU-landa var talet på registrerte asylsøkjalar slik:

- Sverige: 29 700
- Danmark: 3 945
- Finland: 2 915

I Noreg registrerte ein 8 995 nye asylsøkjalar i fjor, medan EFTA-landet Sveits registrerte 23 625. Kommisjonen presenterte 1. juni ein rapport om EUs innvandrings- og asylpolitikk i 2011.

Utlevering av passasjeropplysningar i EU – også for Noreg?

«Snart blir personlige opplysninger om deg sendt til et overvåkingsorgan i EU når du flyr utenlands», skreiv [Bergens Tidende 6. mai](#). «Vi liker det ikke, men Norge vil i praksis bli tvunget inn i systemet», var kommentaren frå Datatilsynet.

EU har sidan 2007 forhandla om eit felles regelverk om innsamling og utlevering av passasjerdata ved alle flyreiser til og frå EU. Europakommisjonen presenterte i fjor eit oppdatert [direktivforslag](#) om innsamlinga av slike PNR-opplysningar ved reiser. PNR står for *Passenger Name Record*, og gjeld opplysningar som namn, adresse, mobilnummer, kredittkortinformasjon og e-postadresser. Fleire medlemsland ønskjer også at direktivet [skal gjelda reiser innanfor EU](#). Det er venta motstand i behandlinga i Europaparlamentet, som er i ein innleiande fase.

Sjølv om forslaget verken er EØS- eller Schengen-relevant, så vil det påverka alle flyreiser mellom Noreg og EU. I [stortingsmeldinga om organisert kriminalitet](#) står det at regjeringa vurderer forslaget som interessant og at ein skal vurdere å be om tilslutting. «Dersom Norge og Sveits vil henge seg på gjennom en bilateral avtale, [skulle det gå utmerket](#)», sa ei talskvinne for Europakommisjonen då forslaget var lagt fram i fjor.

Europaparlamentet godkjente i april i år ei [avtale mellom USA og EU](#) om overføring av opplysningar om passasjerar som reiser mellom EU og USA til amerikanske styresmakter. Norske selskap som har flygingar mellom Noreg og USA må søkja [Datatilsynet](#) om konsesjon for overføring av slike PNR-opplysningar. «I strid med loven utleverer SAS personopplysninger om flypassasjerer til amerikanske myndigheter», skreiv [Bergens Tidende 22. mai](#).

Norsk tilknytning til IT-byrå i Schengen-samarbeidet?

Informasjonsinnhentinga ved grenseovergangane til Schengen-landa har blitt styrka i vår, ved at EU opna sitt [nye IT-byrå i Estland](#).

IT-byrået samlar administrasjonen av informasjonssystema (VIS, Eurodac, SIS II) og skal mellom anna sikra kontinuerleg utveksling av data mellom nasjonale styresmakter.

Noreg ønskjer å delta i IT-byrået, sidan Noreg har tilknytning til alle tre systema. Utanriksminister Jonas Gahr Støre opplyste i [Europautvalet 29. november 2011](#) at regjeringa skulle forhandla om dette i vår: «Vi venter nå på at EU internt skal bli enig om et forhandlingsmandat. Forhandlinger vil ventelig først komme i gang under det danske formannskapet».

Romfolk: nasjonale strategiar for betre inkludering

EU-landa har presentert sine [nasjonale strategiar for betre integrering av romfolk](#) etter krav frå Europakommisjonen. Strategiane har fire prioriterte område: utdanning, bustad, arbeid og tilgang til helsetenester.

Europakommisjonen sin [gjennomgang av strategiane](#) viser til enkelte positive tiltak i dei ulike EU-landa, men når det gjeld til dømes bustad så har berre nokre få av landa meldt tilbake om konkrete tiltak for å sikra ikkje-diskriminering. [Kommisjonen etterlyser også konkrete økonomiske planar for iverksetjing av integreringstiltaka i 14 av EU-landa](#), og justiskommisær Viviane Reding kommenterte at det verka som om tildeling av midlar til romfolk ikkje var politisk lønnsamt. Sosialkommisær László Andor la vekt på at medlemslanda må ha gode

nok strategiar for inkludering av romfolk før det blei gitt strukturmidlar gjennom sosialfondet (ESF).

Inkludering av romfolk er løfta til EU-nivå for første gang og er no knytt til Europa 2020-strategien, EUs strategi for vekst. Det er mellom 10 og 12 millionar romfolk i EU.

Samtidig viser ein [ny rapport om situasjonen for romfolk i elleve EU-land](#) at 90 prosent lever under fattigdomsgrensa, og at mange møter fordomar, intoleranse, diskriminering og sosial ekskludering i kvardagen. Rapporten er utgitt av EU-byrået for grunnleggjande rettar (FRA), og direktør Morten Kjærum slår fast at resultata på mange måtar er «sjokkerande» og legg til at [det trengst meir effektive tiltak raskt](#).

I [stortingsmeldinga om EØS-midlane](#) står det at Noreg skal «bidra til å bedre romfolkets situasjon. Gjennom forhandlingene er det oppnådd enighet med Bulgaria, Hellas, Romania, Slovakia, Tsjekkia og Ungarn om at ett eller flere programmer skal ta særlig hensyn til denne gruppen. I Romania og Bulgaria er det et mål at 10 prosent av relevante programmer skal komme romfolket til gode».

ACTA-avtala

Personvern har vore tema i debatten rundt den omstridde handelsavtala ACTA denne våren. Både europaparlamentarikarar og EUs tilsyn for datasikkerheit har vist til at avtala [kan trua personvernet og beskyttelse av data](#).

ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) er ei internasjonal handelsavtale om felles tiltak mot vareforfalsking og piratkopiering, mellom anna med mål om å beskytta opphavsretten på Internett.

Det ser ut som [Europaparlamentet vil avvise avtala](#), etter at tre komitear anbefalte det 31. mai. Det er komiteen for internasjonal handel (INTA) som har hovudansvaret for behandlinga i Parlamentet, og avstemming i komiteen skal haldast i midten av juni. Saksordførar David Martin (S&D) meiner ein bør [avvise avtala på grunn av manglar når det gjeld vern av borgarrettar](#). Samtidig anerkjenner Martin behovet for å beskytta immaterielle rettar i Europa, noko som kan muleggjerast gjennom ei omforhandling av avtala. ACTA skal til plenumsbehandling i Parlamentet i samlinga 3.-5. juli.

Samtidig ventar Europakommisjonen på at EU-domstolen skal koma med si vurdering av ACTA, som kan ta opp imot eitt år.

Etter spørsmål frå Venstre [svara justisminister Grete Faremo slik om Noregs haldning til ACTA](#): «Regjeringen har ikke inntatt noen offisiell holdning til ACTA. Regjeringen vil eventuelt vurdere om Norge bør søke å slutte seg til ACTA på et senere tidspunkt når avtalen har trådt i kraft og utfallet av ratifikasjonsprosessen i EU og EUs medlemsstater er kjent».

Datalagringsdirektivet

[Utenrikskomiteen i Alltinget ønsker å utsette](#) behandlinga av datalagringsdirektivet til etter at Europakommisjonen har lagt fram forslaget til endring av direktivet. Komiteen uttrykker også tvil om direktivet er EØS-relevant, og om det derfor er nødvendig å implementere det i

islandsk rett. Samtidig er det slik at lagringsbestemmelsene i islandsk lovgivning allerede er i samsvar med direktivet.

Islands holdning gjør at direktivet ennå ikke er vedtatt i EØS-komiteen. [Ifølge Nationen 29. mai diskuterer EU om de skal reagere](#) på at direktivet er stoppet. Tore Grønningssæter i EFTA-sekretariatet sier til avisen at måten EU kan reagere på er å starte en sak etter artikkel 102 i EØS-avtalen (om reservasjonsretten).

I forbindelse med at fristen for Tyskland til å implementere direktivet gikk ut i slutten av april, understreket Kommisjonen at implementeringen av direktivet og arbeidet med å revidere direktivet er «two distinct and separate things». [Revisjonsarbeidet kan ikke være en unnskyldning for å unnlate å implementere direktivet](#).

Utenriksminister Jonas Gahr Støre sa i Europautvalget 27. mars at det for Norge «[ikke bør være noen spesiell grunn til å vente](#)». Støre sa videre at: «vi må ha en selvstendig tenkning om hvordan vi innretter våre regler for datalagring i en situasjon hvor det kriminelle bildet er det det er og forholdene er som de er. Men det er en god anledning til å diskutere dette med justis- og beredskapsministeren også når hun kommer hit om et par måneder».

Lovendringene skulle tre i kraft 1. juli, men har blitt utsatt. I revidert nasjonalbudsjett varsles det om et lovforslag for Stortinget om kostnadsfordeling i løpet av høsten, med [sikte på ikraft-tredelse i 2013](#). Bakgrunnen for forsinkelsen er at spørsmålet om størrelsen på kostnadene med datalagring, og hvordan de skal fordeles mellom staten og tilbyderne, ikke er avklart. Fire representanter fra FrP fremmet 21. mai et [representantforslag om å utsette implementeringen](#) av datalagringsdirektivet.

En rapport om [ulike kostnadsmodeller har vært på høring](#), og departementet har varslet at lovforslag skal på høring i løpet av sommeren. Post- og teletilsynet har hatt [forslaget til forskrift om datalagring på høring](#). I media har innspillet fra Politiets sikkerhetstjeneste (PST), om at hatefulle innlegg og trusler som legges ut på [debattsider på nettet bør omfattes av datalagringsdirektivet](#), fått størst oppmerksomhet.

[Romania](#) vedtok datalagringsdirektivet 22. mai. European Digital Rights (EDRi) mener vedtaket skyldes at man fryktet store bøter fra Kommisjonen dersom direktivet ikke innføres innen kort tid. Bøtene er ifølge EDRi beregnet til 30 000 euro om dagen.

[Tyskland ble 30. mai tatt til EU-domstolen](#) for manglende implementering av direktivet. Kommisjonen forslår at landet idømmes en bot på 315 036.54 euro pr dag, og at betalingen skal løpe fra dagen etter at dommen har falt og til lovendringen trer i kraft. Forsinket gjennomføring har en negativ effekt på det indre marked og på politi og påtalemyndighets arbeid for å bekjempe alvorlig kriminalitet, framhever Kommisjonen.

[Sverige](#) implementerte datalagringsdirektivet 1. mai i år. [Riksdagen har bedt om å få behandle forskriften](#) som regulerer lagringen av tele- og datatrafikk. Saken skal behandles i plenum 19. juni.

Europakommisjonens forslag til revisjon av datalagringsdirektivet har blitt utsatt flere ganger, og det er fortsatt usikkert når det blir lagt fram. Kommisjonens pressetalsmann Michele Cercone sa 27. april at det er et komplisert og sensitivt spørsmål og at «[results cannot be expected shortly](#)».

Økodesign-direktivet

I [Europautvalgsmøtet 27. mars 2012](#) stilte stortingsrepresentant Nikolai Astrup spørsmål til utenriksminister Jonas Gahr Støre om økodesign-direktivet. Han viste til [uro i bransjen](#) fordi Norge ikke ser ut til å få gjennomslag for sitt syn i EU når det gjelder norsk særstilling knyttet til direktivet. Utenriksministeren ba om å få gi et skriftlig svar på spørsmålet. Det er nå varslet at et svar fra Olje- og energidepartementet vil foreligge snarlig.

[Direktivet](#) skal sikre miljøvennlig utforming av energiforbrukende produkter. Blant annet skal direktivet bidra til å legge et press på markedsaktørene slik at de produktene som omsettes er de mest energieffektive. Regjeringen omtaler direktivet i sitt [arbeidsprogram for EU/EØS-saker 2011/2012 og sier at](#) «De vedtak om nye forordninger, som foreligger under ecodesign-direktivet, vil måtte vurderes med henblikk på EØS-gjennomføring etter vanlige prosedyrer. Det er viktig at Norge ikke blir «dumping»-område for ineffektive produkter. Norge har vært positive til EUs arbeid med energieffektivisering».

Regjeringen støtter med andre ord EUs arbeid for energieffektivisering, men er kritisk til enkelte forordninger innenfor direktivets rammer. Det er spesielt krav knyttet til utforming og merking av fyrkjeler og varmtvannsberedere av en viss størrelse som kan få store konsekvenser for Norge. [Direkte elektrisk oppvarmede varmtvannsberedere er langt mer utbredt i Norge enn i andre land.](#) Elektrisiteten kommer fra vannkraft, mens det på kontinentet er mer utbredt at elektrisiteten utvinnes fra ikke-fornybare energikilder. Norge er ikke alene om å være kritisk til de ringvirkningene EUs forslag medfører. Både Sverige, Finland og en rekke andre EU-land har pekt på det samme problemet.

NHO har reagert på forslagene fra EU, og uttrykt sin bekymring i brev til tre kommissærer. I EUs forslag er det ikke tatt hensyn hvordan elektrisiteten er produsert. Ønsket om å innføre en primærenergifaktor (PEF) på 2,5 for elektrisitet vil [diskriminere elektrisitet](#) og favorisere andre og mindre klimavennlige energiformer. NHO påpeker videre at det er mangel på samsvar mellom økodesign-kravene og EUs øvrige energi- og klimapolitikk slik den fremstår i [Europa 2020](#) med tanke på reduksjon av karbonutslipp. [Norges vassdrags- og energidirektorat](#) deler mange av bekymringene og er kommet med kommentarer til økodesign- og energimerkeforordninger i forbindelse med en intern høringsrunde i Kommisjonen i februar i år.

Europeisk patent

Usemje mellom Frankrike, Storbritannia og Tyskland om kvar hovudsetet for domstolen for eit nytt europeisk fellespatent skal plasserast, blokkerer for vidare framdrift i denne saken.

25 av 27 EU-land - alle medlemsland med unntak av Italia og Spania – er samde om å delta i såkalla forsterka samarbeid for å etablere eit fellespatent. Dette skjer etter at det ikkje vart semje om språkregime knytt til eit felles EU-patentvedtak om språkspørsmål må skje samrøystes i EU. Etablering av fellespatent har i mange år vore sett på som viktig for å styrke europeisk innovasjon og verdiskaping, men som det har vore uråd å oppnå semje om. Eit slik patent er også identifisert som eit av tolv hovudpunkt i Europakommisjonens handlingsplan for den indre marknaden (Single Market Act).

Eit [fellespatent](#) (unitary patent på engelsk) vil medføre at eit patent som blir registrert innanfor det nye systemet, automatisk får godkjenning i alle dei 25 landa som deltek. I dag må eit europeisk patent som blir godkjent av [Det Europeiske patentkontoret](#) (EPO), bli registrert i kvart av medlemslanda. Dette medfører også at det i dei fleste tilfelle må oversettast til det

enkelte nasjonale språk, medan det er lagt opp til oversetting berre til engelsk, fransk og tysk for det nye patentet. I tillegg manglar eit felles juridisk rammeverk i dag. I tvistesaker kan derfor ulike nasjonale domstolar kome fram til ulike resultat.

Ein fellespatent er sett på som spesielt viktig for mindre verksemder og for forskingssenter og vil også bidra til mindre juridisk fragmentering i Europa. Mange meiner EU kan tape i den internasjonale konkurransen om ein ikkje moderniserer sitt patentsystem. USA har nettopp vedteke omfattande modernisering av si lovgjeving på dette området, og Kina er også i ferd med å etablere eit moderne system.

I tillegg til språk, har den andre utfordringa for etablering av fellesskapspatentet vore modell for tvisteløysing. Det blir nå lagt opp til å etablere ein [fellesdomstol](#). London, München og Paris konkurrerer om å bli hovudsete for domstolen. Etableringa av domstolen vil skje ved at dei landa som samarbeider om fellespatentet inngår ein internasjonal avtale. Dette kjem etter at EU-domstolen (ECJ) i mars kom med ei [uttale](#) om at det opphavlege opplegget ikkje var i samsvar med EU-retten.

Det følgjer av uttala frå ECJ at fellesdomstolen berre vil vere open for EU-medlemmar. Noreg kan derfor ikkje slutte seg til ein fellespatent, men norske verksemder kan nytte det nye instrumentet for å sikre seg patentvern i dei landa som deltek i det forsterka samarbeidet.

EUROPOL

Artikkel 88 i [Traktaten om funksjonsmåten til EU](#) slår fast at Europaparlamentet og Rådet skal vedta regler om oppbygginga, arbeidsmåten, verkeområdet og oppgåvene til Europol. Det blir også slått fast at Europaparlamentet i samarbeid med nasjonale parlament skal overvake aktiviteten til Europol. Kommisjonen arbeider nå med å utarbeide ei utkast til forordning om dette. Det er venta at utkastet vil bli lagt fram mot slutten av 2012.

Noreg har ein avtale om å delta i Europols verksemd gjennom ein [operasjonell avtale](#). Stortingspresidenten har i brev til kommissær Cecilia Malmström av 20. mars i år peikt på at Noreg difor vil være ein naturleg deltakar i denne overvakinga. Stortinget har ennå ikkje motteke noko svar på dette brevet.

Europol la 24. mai i år fram ein [rapport](#) til Rådet om aktiviteten i 2011. Rapporten informerer om aktivitetane og resultata til Europol. Dette omfattar både støtte til medlemslanda og EU-institusjonane, utvikling av organisasjonen og forhindring av organisert kriminalitet og terrorisme. Rapporten nemner angrepa 22. juli fleire gonger, og viser m.a. til at ekspertar frå åtte EU-land bidrog til etterforskinga.

Kypros' EU-formannskap

Kypros overtar formannskapet i EU 1. juli, og har foreløpig varslet at de legger opp til et meget ambisiøst program. Den lille øystaten planlegger å være vertskap for hele [100 møter og 15 ministermøter](#) i løpet av det neste halvåret. [Det er imidlertid på det rene at Danmark ikke vil slippe ballen helt, men derimot fortsette noe av sitt engasjement også etter 1. juli](#), for å bistå kypriotene i gjennomføringen av det omfattende programmet. Det er Kypros' uttalte ønske å være en tilrettelegger, ikke bare under formannskapet men også gjennom sitt medlemskap i EU generelt.

Ifølge nettsiden Kypros har opprettet med informasjon om sitt formannskapsprogram, vil det neste halve året «[...] [constitutes an historic opportunity for Cyprus to contribute towards the achievement of the aims of the EU and a strategic investment in more effective participation in European proceedings](#)».

Kypros' utenriksminister Erato Kozakou-Marcoullis, [sa i et intervju med Europarltv den 17. mai i år](#) at den økonomiske situasjonen i Europa fremdeles vil være i fokus under formannskapsperioden. I en samtale mellom Litauens viseutenriksminister og viseminister til den kypriotiske presidenten med ansvar for EU, Andreas Mavroyannis den 18. mai, ble dette understreket ytterligere da de to oppsummerte prioriterte områder: [negotiations on the multiannual budget of the EU, fiscal consolidation and boosting the EU economy](#). De samme sakene ble også vektlagt da viseminister Mavroyannis besøkte Sverige et par dager tidligere i forbindelse med [et seminar om det forestående formannskapet](#). Utenriksminister Kozakou-Marcoullis sa videre i sitt intervju med Europarltv at de ser på det nye politiske lederskapet i Frankrike med positive forventninger. Kypros håper Frankrike under president François Hollande kan bidra til en ny og fruktbar vinkling mht nødvendige økonomiske tiltak. Det har vært sporadiske spekulasjoner den siste tiden knyttet til Kypros' finansielle og økonomiske stabilitet, og enkelte stiller spørsmålet om Kypros er det nye Hellas. Likevel ble det tatt grep tidligere i vår, da det var [omrokkinger internt i den kypriotiske regjeringen](#); inn kom en ny finansminister man mente kunne lede Kypros til budsjettbalanse forut for overtakelsen av formannskapet i juli.

Hva angår fredsprosessen på Kypros vil ikke dette bli et tema under det forestående formannskapet. Kypros-spørsmålet er ikke på EUs agenda, og vil heller ikke komme på agendaen nå, sier utenriksminister Kozakou-Marcoullis i sitt intervju. Viseminister Mavroyannis følger opp sin utenriksminister da han med klar hentydning til Tyrkia og fredsprosessen, i en kommentar til Europolitics sier: «[We are going to make every effort to rise above differences of opinion and to reconcile the interests of the 27](#)». Tyrkia har tidligere truet med at et [kypriotisk formannskap vil få konsekvenser for Tyrkias forhold til EU](#). Under et besøk til Kypros den 19. mai sa presidenten i Europaparlamentet, Martin Schultz, at han trodde fredsprosessen kom til å sette sitt preg på Kypros' formannskap, men at spørsmålet ikke ville overskygge agendaen for det neste halve året. Schultz sa videre at «[Turkish threats to boycott the EU Presidency during Cyprus' turn at the helm were "unacceptable"](#)».

Av andre aktuelle og mer bekymringsfulle saker som kan berøre Kypros' formannskap er situasjonen i Syria. Syriske flyktninger har så langt ikke kommet til Kypros, men det politiske lederskapet på øya ser med økende uro på de siste hendelsene i landet, som bare befinner seg vel 170 km vest for Kypros. [Ifølge kilder EUobserver har vært i kontakt med](#) har det kypriotiske lederskapet satt i gang arbeid med beredskapsplaner i fall verst tenkelige scenario skulle slå til og man får en flyktningkrise. Hva mer er, en slik krise kan gjøre det problematisk å ferdigstille EUs felles asylsystem (CEAS), som forventes klar i løpet av utgangen av 2012.

Kroatia – status tiltredelse

Tiltredelsesavtalen mellom EU og Kroatia ble signert den 9. desember 2011, etter at [Europa-parlamentet med overveldende flertall](#) ga sitt samtykke uken før. Da Kroatia selv avholdt folkeavstemming i slutten av januar 2012, sa rundt 67 prosent [ja til kroatisk medlemskap i EU](#). Men valgoppslutningen var lav, kun 43 prosent av de stemmeberettigede deltok, noe som kan vitne om [liten entusiasme for EU-medlemskap i befolkningen generelt](#). Ja-siden slet merkbart under sin [kampanje forut for avstemmingen](#).

Likevel møter det forestående medlemskapet nå skepsis fra et noe mer uventet hold. Tidligere var det høyresiden og de tradisjonelle nasjonalistene som var mest kritiske til medlemskap. Ifølge en artikkel i Le Monde Diplomatique med tittelen «EUs tapte glans på Balkan», er det nye nå at også [venstresiden fremstår som tvilende til det europeiske prosjektet](#). De ser med uro på det som skjer i Hellas og andre kriserammede land i eurosonen. Man frykter at de finansielle problemene ikke bare betyr økonomisk ustabilitet, men også mindre fokus på demokratiske verdier, typisk referert til som «europeiske verdier». Balkan sliter ennå med ettervirkninger fra krigen, og enkelte frykter at den økonomiske krisen skal eskalere og dermed skape ustabile politiske forhold i tillegg. Utviklingen spesielt i Ungarn har blitt fulgt nøye, og det er økende bekymring knyttet til fremveksten av nye krefter på høyresiden i europeisk politikk. Der den tradisjonelle venstresiden har vært, og fortsatt er, overveiende positiv til EU som eneste middel for normalisering av naboskapsforhold, kjøper ikke den yngre garde denne argumentasjonen like lett.

Kroatias forestående medlemskap har også [møtt noe motstand både fra briter, nederlendere og franskmenn](#) grunnet bekymringer knyttet til blant annet korrupsjon og krigsforbrytelser under krigen på Balkan i 90-årene. Det forventes likevel at medlemskapet trår i kraft fra 1. juli 2013, [forutsatt at ratifikasjonsprosessen i alle medlemslandene og Kroatia tillater det](#). Under møtet i Brussel den 14. mai i år ønsket EØS-rådet den signerte tiltredelsesavtalen velkommen. Kroatia blir medlem nummer 28 i Den europeiske union. Landet har frem til sommeren neste år status som observatørland. Det siste møtet mellom Kroatia og EU var 17. april i år da vise-statsminister Neven Mimica og kommissær Štefan Füle diskuterte [gjenstående oppgaver og forberedelser til fullt medlemskap](#). Europaparlamentet la til grunn for sitt samtykke i desember 2011 at «Kommissionen [...] løbende at orientere Parlamentet om, hvorvidt de kroatisk myndigheter lever op til de forpligtelser, de har påtaget sig i forbindelse med optagelsesforhandlingerne.» Kommissær Füle, som har særskilt ansvar for EUs utvidelsespolitikk, presenterte i en pressemelding 24. april i år den siste rapporten vedrørende Kroatias tiltredelse, og sa at [landet var i rute](#).

Når EU utvides skal samtidig EØS-avtalen utvides. Ved tidligere utvidelser har det vært forhandlinger knyttet til dette, inkludert om tilpasninger i EØS-finansieringsmekanismen. Det kan være interessant å få vurderinger om regjeringens forventninger til forhandlingene. For mer informasjon om utvidelsesprosesser generelt og Kroatia spesielt, se [Kommisjonens nettsider](#).